

HARÖ-NYTT

Information till medlemmarna i Harö-Hasselö Intresseförening

Ordföranden:

Nu har vi firat!

Det ska vi fira! Det var rubriken på en av artiklarna i Harö-Nyts vårnummer. Skälet för firandet var naturligtvis tillkomsten av Harö-Hasselö Intresseförening för 50 år sedan.

Andra söndagen i juli, klockan 10 på förmiddagen samlas vi varje år traditionsenligt till föreningens årsmöte i Harö skola. Självklart förlade vi 50-årsfesten till den dagen och uppmanade alla medlemmar att förutom att delta i årsmötet dessutom ta med sig en picknick-korg till den gemensamma 50-års-kalasbuffén.

Det ösregnade på morgonen när undertecknad for iväg in till Harö byvik. Kommer det att komma några på årsmötet? Och hur ska vi klara av att äta picknick i ösregn? Väl framme vid skolan upphörde regnet och när sen årsmötet led mot sitt slut tittade solen in genom skolasalens fönster. Är det sånt som kallas "timing"?

I stället för "avslutningsklubbslag" fyrade sekreteraren av den första champagnekorken som på backen utanför skolan följdes av ytterligare jubileumskorkar i luften. Vilken fest det blev! Och vilka fantastiska anrättningar alla hade med sig att bjuda på. Alla smakade av allas mat och ingen hade med sig samma mat som någon annan. Och allt var jättegott och mycket blev det över. Och över alltihopa sken solen...

Till årsmötet hade inkommit två motioner. Den ena handlade om att föreningen borde engagera sig i förbättring av stigen från Hasselö-bryggan mot "Salongsudden". "E-4:an" på Hasselö, kan man väl se den som. Stigen går på ett avsnitt genom en dalsänka som efter kraftig nederbörd kräver höga stövlar och väl utvecklat balanssinne.

Forts på sid 2

Nybildad kulturförening vill rädda Harö byvik

Vid ett möte söndagen den 18 oktober i skolhuset på Harö bildades Kulturföreningen Rädda Harö byvik. Föreningens ändamål blir att bevara Harö byvik som fungerande skärgårdshamn och att genomföra utredningar och verka för åtgärder för att uppnå avsett ändamål.

Till ordförande valdes Tomas Kempe, till sekreterare Maria Börlin och till kassör Benny Åsberg. I styrelsen ingår också Kjell Löfgren och Jan Ekecrantz samt som suppleanter Ib Berglund och Thomas Wängsö.

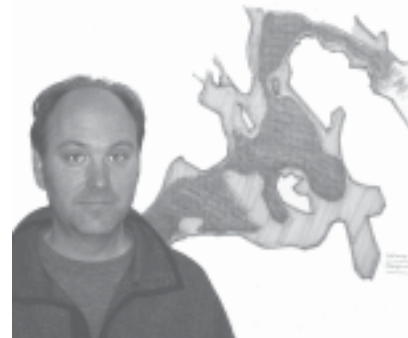
Hur kommer byviken att se ut om 50 år? Är det möjligt att komma in med båt? Landhöjningen i kombination med slambildning krymper vattenspegeln och minskar djupet. Styrelsen har redan låtit göra mätningar som visar djup, slamlager och den ganska dystra bild som kan bli verklighet om ingenting händer.

Föreningen skall undersöka vilka möjligheter som finns för att i ett längre tidsperspektiv behålla byviken farbar. Alla mark- och vattenägare som är berörda är informerade.

Den inte minst kulturhistoriskt intressanta Harö byvik sådan den ser ut idag. Den nybildade föreningen vill bevara byviken.

Alla är välkomna som stödmedlemmar, årsavgiften är bara 50 kronor. Inbetalningskort kommer att finnas i vänthuset vid Harö brygga. Jag är intresseföreningens länk till den nya kulturföreningen. Harö byalag genom Jan Erik Grandien kommer också att följa föreningens arbete.

Elsie Edlund ■

Tomas Kempe som valdes till ordförande i Kulturföreningen Rädda Harö byvik. I bakgrunden den karta som visar hur byvikens vattenspegel kan komma att se ut om 50 år.

Forts från sid 1:

Det har vi firat...

Den andra motionen avsåg ett avsnitt av "Karlskronavägen" – stigen österut från Hagedebryggan. En trång och hal passage som om den försågs med en trappa skulle minska frekvensen stukade fötter och benbrott avsevärt. Årsmötet biföll bägge motionerna.

Till bryggfonden avsattes ytterligare pengar så att vi nu har över 100.000 kronor i beredskap för framtida bryggbyggen. Vi i styrelsen vars mandatperiod gick ut blev omvalda för ytterligare en period.

Det betyder att styrelsens sammansättning är följande: Ordförande Lasse Östlund, vice ordförande Elsie Edlund, sekreterare Staffan Norlander, kassör Per Niring, bryggansvarig Hagede Pelle Pehrsson, bryggansvarig Harö Göte Lindström, bryggansvarig Hasselö Håkan Sjögren samt ledamöter Barbro Clauson och Madeleine Odin. Dessutom utökades skaran styrelseledamöter med Harö-Nyttis redaktör Gunnar Svensson. Revisorer är Sigvard Hultgren och Lena Ekecrantz.

Lasse Östlund ■

En bild från jubileumsfesten utanför Harö skola söndagen den 12 juli.

Karlskronavägen har förbättrats

■ Karlskronavägen – den gångstig som går från Hagede ångbåtsbrygga och österut mot Nyrödja och östra delarna av Storö – har under senhösten förbättrats genom att en besvärlig bergklack sprängts bort. Inom kort kommer också en kort trätrappa att ytterligare förbättra framkomligheten.

Föreningens årsmöte beslutade på förslag av styrelsen och med anledning av en motion i ärendet att anslå medel till projektet. Till föreningens uppgifter hör nämligen också att förbättra vägarna till de tre ångbåtsbryggorna Harö, Hasselö och Hagede. Den aktuella bergklacken har under senare år orsakat minst två benbrott.

Arbetet på Karlskronavägen har utförts av Pelle Persson, Gunnar Svensson och Hasse Robertsson.

GS ■

Snart är vintern här och isen lägger sig!

Ja, nu är det vinter och snart lägger sig kanske isen. Det är ju inte helt säkert, men det finns en viss risk – eller en viss möjlighet beroende på hur man ser det. När isen lagt sig uppkommer alltid frågan om Waxholmsbåten skall gå in till Hagede brygga eller om den skall stanna vid Harö brygga.

När isen bär (med god råge) får Storöborna promenera på isen från Harö. Blir det en riktig vargavinter kan det också bli isstation utanför Hasselö brygga och då får passagerare till Harö och Storö åka sista biten med skoter. Men det var länge sedan det var en sådan vargavinter...

Göte Lindström och Jan Erik Gran-

dien är utsedda som kontaktpersoner till Waxholmsbolaget och det är på deras inrådan Waxholmsbolaget bryter respektive lägger igen isrännan.

Waxholmsbolagets turupplysning (telefon 08-679 58 30) svarar på om båtarna går till Hagede.

GS ■

"Kjolen" är klar vid Hasselö brygga

■ Nu är den klar, kjolen vid Hasselö brygga! Problemet vid Hasselö har varit att småbåtar lätt glidit in under bryggan. Sedan kjolen, som byggts i tryckimpregnerat virke, kommit på plats undviks detta. Kjolen blev klar i höstas och kommer säkert att uppskattas.

På styrelsemöte den 17 oktober rapporterade Håkan Sjögren om kjolen. Styrelsen beslutades att eluttaget vid bryggan skall hållas olåst. Vidare att kontakt skall tas med Waxholmsbolaget om semaforen som tappar bokstäver. Göte Lindström rapporterade att lampan på Harö-bryggan är på plats och Pelle Pehrsson att Hagede-bryggans landfäste förbättrats med några kubikmeter kross.

Staffan Norlander fick i uppdrag att skriva till Värmdö kommun för att finna en bättre lösning än att inställa grovsophämtningen vid Hasselö brygga. Efter årets "överlast" ligger detta annars i farans riktning.

Dags för medlemsavgiften!

Nu är det dags igen för medlemsavgiften till Harö-Hasselö Intresseförening. Avgiften är 100 kronor per person och år och bara 25 kronor för medlemmar under 20 år. Självklart vill vi att *alla* i familjen skall vara medlem-

mar. För medlemsregistret – som du kan få ett exemplar av på årsmötet – ber vi er på bifogade inbetalningskort anteckna *alla* personer som betalningen avser. Gärna även ändrade adresser och telefonnummer.

Från Harö till Fiji...

Haröbon Allan Österman som i snart nio år bott i Lautoka på Fijiöarna kåserar här om hur det är att flytta från ö till ö. Från Harö till Fiji...

Många undrar varför jag hamnat på Fiji. Ska nu försöka förklara det. Egentligen har jag aldrig tyckt om att resa – tröttsamt, dyrt och obekvämt. Fram till 1970 hade jag besökt nio länder. Sedan blev det ingen resa förrän 1989 då jag tillsammans med några vänner åkte till Färöarna. Vi besökte tio av de arton öarna och bodde hos en fiskarfamilj i Føglafjørður. Då väcktes reslust och nyfikenhet: Man borde nog se mera av världen innan träfracken skulle dammas av!

JAG ÄLSKAR HARÖ

De senaste åren hade jag bott ensam i Hagede. Jag älskar Harö, men tungsinne och övergivenhetskänsla smög sig på. Något måste göras!

En bekant från Skåne ringde och berättade att han skulle resa till Fiji i slutet av månaden. – ”Du hänger väl med?” Efter en rejäl betänketid på 25 sekunder blev svaret JA! Ska man vid 57 års ålder ge sig iväg på en resa ska det vara så långt det går.

Den 26 januari 1990 for jag iväg. Jag reste ensam eftersom en mängd praktiskt detaljer måste ordnas. Det var den första ensamresan för mig, bortsett från några resor till Gotland.

Fiji ligger obegripligt långt bort. När man kommer till Los Angeles är man bara halvvägs, och reser man över Tokyo är det samma sak... Flygtiden en väg är drygt 25 timmar vartill kommer några timmar, eller dygn, på flygplatser. Jag har nu åkt 19 sådana turer via tjugotalet olika flygplatser...

AV MED LÅNGKALSONGERNA

Jag kom fram till Nadi airport halv fem en morgon. Det var 35 grader varmt och långkalsongerna smög jag diskret av och la i en papperskorg. Något för framtidens arkeologer! Jag blev anropad av den vänlige Felix som körde mig till sitt lilla 12 rums hotell där jag sov ut efter resan. Jag promenerade i omgivningen och tyckte först att det var ganska trist. Solen stod nästan i zenit och gav ingen skugga. Fickkompassen låg kvar hemma i Sverige och jag gick bort mig flera gånger, det

var spännande och roligt. Dessutom mötte jag horder av elaka barn som försökte lura av mig min kamera. Jag skulle klättra upp i en palm och bli plådad nerifrån. När jag väl var uppe tänkte dom rusa iväg...

På den tredje dagen körde Felix mig till bekanta i Lautoka. Det var en hotell-familj på fem personer. Efter en vecka kom dom alla och förklarade att dom önskade mig som familjemedlem. Jag adopterades...

Det krävs många förutsättningar att bo på Fiji. Inga stora fasta utgifter i hemlandet och en inkomst, t ex pension, som kan transfereras. Samt en, som Agneta Lindström formulerade det, ”lagom blandning av djärvhet och galenskap”.

Det har skrivits i några tidningar om mej och efteråt har det alltid kommit brev från folk som tror att detta är ett paradiset. Dom vill genast flytta hit, men jag avråder bestämt. Möjligheten att lyckas är nämligen minimal. Det är om möjligt svårare än för en skåning att bli sandhamnsbo...

Så småningom blev jag ”föräldra-

Haröbon Allan Österman med sonen Axel vid amatörradiostationen 3D2QB i Lautoka på Fiji.

lös”. Nathans flyttade nämligen till Njoseland. Jag blev dock snart upptagen i en ursprungligt fijiansk familj, Rosila och Ponipate Lesarova, och bodde med dem ett år.

Jag fick också bo i några f d kannibalbyar. Där berättas, med illa dold saknad om den numera förbjudna sedvänjan att äta upp folk. Jag kan det mesta om avlivande, urtagning, kryddning och stekning av människor. Missionärer kokades aldrig i gryta som vi ser på teckningar...

OSANNA ANNEKDOTER

Många osanna anekdoter finns om måltiderna. Här är några exempel:

– *Mamma, jag tycker inte om mormor.*

– *OK, men du måste äta upp potatisen.*

Eller gossen som kommer för sent till middagen och får kalla handen...

Fijianen om missionären: *Huvudet var dåligt men hjärtat gott...*

Forts på sid 4

Forts från sid 3:

Från Harö till Fiji...

Fijianerna har alltid varit ett sjöfarande folk och mångas kunskap, även idag, om astronomi och navigation utan hjälpmedel är häpnadsväckande. Det viktigaste när man ger sig ut på öppet hav, kanske för flera veckors färd, är att man vet vart man vill komma...

Familjen Ponipate har flyttat söderut på ön. Och jag har upplevt det unika i att ha blivit adopterad TVÅ gånger. Jag känner mig som Bengt Danielsson och Thor Heyerdal i samma person...

Jag lever nu med min son Axel, 6 år, välkänd för många haröbor, bland de fattiga ättlingarna till de indiska slavarerna som fördes hit med början 1870.

Axel går i skolan varje dag.

– Jag måste gå varje dag, miss Nayran behöver min hjälp...

Jag själv gör resor till öarna runtom. Jag har besökt Tonga med sin huvudstad Nuku'alota där den väldige kungen Taufa'ahav IV bor. Pengarna på Tonga heter penga...

ALBERT ENGSTRÖM-HISTORIER

På Samoa blev jag uppskattad av infödingarna därför att jag berättade Albert Engström-historier. Albert Engströms mentalitet lever överallt i Pacific.

På ön Pentagost i Vantuatugruppen finns höga torn byggda av ris och kvistar. Med rep av bananblad knutna vid fotleden kastar man sig ut och hejdas strax ovanför marken... Denna form av bungy-jump är en månghundraårig sport med religiös anknytning på Pentagost!

Australien och Nya Zeeland ser jag som litet tråkiga – som öar är dom för stora... Fast operahuset i Sydney är inte dumt...

Jag reser alltid ensam och utan bagage. Det som behövs finns ju att köpa. Med hjälp av en taxichaufför får jag ett bra hotellrum och han blir en guide som ofta kan mer än proffsen.

HARÖ-NYTT

Distribueras till medlemmarna i Harö-Hasselö Intresseförening.

Redaktör
Gunnar Svensson

Telefon bostaden 08-550 626 73

Hagede 08- 571 571 07

Mobiltelefon 070-520 57 02

Postadress:

Byvägen 21B, 151 52 Södertälje

Här hemma på Fiji är vi cirka 750 tusen invånare. Den senaste folkräkningen skedde 1996. Eftersom många är analfabeter måste folket handräknas. Jag var inte hemma vid tillfället men flera grannar hade berättat om mig och dom försäkrade att jag blivit räknad flera gånger. Sådant känns betryggande...

VISA ORD

Sveriges f d Paris-ambassadör Carl Lidbom har – tro det om ni kan – sagt några visa ord:

– När man varit borta några år har hemlandet långsamt och omärkligt förändrats, och det är svårt att finna sig tillrätta igen.

Här är det inte så vackert som i Stockholms skärgård. Tidvattnet stör ett par gånger per dygn. Visst är min tillvaro här ibland vemodsblandad, men efter nio år känner jag mig yngre än när jag kom hit...

Vi ses!

Allan Österman ■

Fakta om föreningen

☐ Harö-Hasselö Intresseförening äger och förvaltar bryggorna vid Hasselö, Hagede och Harö med tillhörande vänthus, spänger och trappor.

☐ Föreningen skall verka för goda kommunikationer med allmänna färdmedel.

☐ Föreningen skall verka för god brand- och olycksfallsberedskap.

☐ Föreningen skall värna om en god miljö.

☐ Årsstämma hålls i juli månad.

Annonsera!

■ Harö-Nytt utkommer två gånger per år. Kommersiell annons (1/4-sida) kostar 200 kronor. Radannons (Till salu, Köpes) kostar 20 kronor. Skicka radannons plus sedel till Harö-Nytts redaktion.

Här är styrelsen i Harö-Hasselö Intresseförening:

Ordförande **Lasse Östlund** Tel bostad 08-761 31 74
Hagede 08-571 570 42

Vice ordförande **Elsie Edlund** Tel bostad 08-30 99 04
Harö 08-571 571 01

Sekreterare **Staffan Norlander** Tel bostad 08-429 88 50
Hasselö 08-571 551 64

Kassör **Per Niring** Tel bostad 08-644 80 35
Lisslö 08-571 571 20

Ledamöter **Barbro Clauson** Tel bostad 08-30 48 04
Storö 08-571 57006

Madeleine Odin Tel bostad 08-660 80 18
Nyrödja 08-571 570 15

Gunnar Svensson Tel bostad 08-550 626 73
Hagede 08-571 571 07

Bryggansvarig Hagede:
Pelle Pehrsson Tel bostad 08-640 15 36
Storö 08-571 571 02

Bryggansvarig Harö:
Göte Lindström Tel bostad 08-571 570 22

Bryggansvarig Hasselö:
Håkan Sjögren Tel bostad 08-532 542 74
Hasselö 08-571 550 10

Revisorer **Sigvard Hultgren** Tel bostad 08-570 202 64

Lena Ekecrantz Tel Harö 08-571 571 21